

ГОД. XXI.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 51.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

Илази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

НЕШТО О РАДУ НЕКИХ СЛАВНИХ КЊИЖЕВНИКА.

За најплоднијег светског писца сматра се драмски песник, *Лоис де Вега*. Прву своју комедију написао је овај даровити књижевник када беше истом у дванаестој години. И од то доба, па све до смрти своје (преминуо је у својој 73-ој години) радио је непрекидно.

После њега, по плодности, заузима прво место *Александар Дима*, који је око педесет година истрајао на књижевном пољу.

Међу словенским књижевницима, по количини рада, прво место заузима *Јосиф Игњатије Крашевски*, први романисијер пољски, и из новијег доба најплоднији писац светски. За њега веле библиографи пољски, да је за педесет година свог рада написао *две стотине и тридесет дела*, која садрже на *четири стотине и четрдесет* опсежних свезака, не рачунајући ту његове ситније радове, као што су: журналистични чланци, различите публикације, дописи итд.

За *Хајнеа*, опет, зна се, не само да није био веома продуктиван, него је шта више, врло споро радио своја дела. Тако је по неку песму своју поправљао по неколико недеља и једино том његовом брижљивом раду има се приписати, што је форма у његовим песмама била онако лака. То је отуда потицало, што је био нервозан и узбудљив, а патио је врло често и од главобоље. Више пута, од повеће песме, није остало више од неколико редова, а, каткад, само основа или споредна мисао.

За *Шилера*, прича сам Гете Еркману ово:

Походивши једном Шилера, не застанем га дома. Како ми жена његова рече, да ће се скоро вратити, седнем за његов

писаћи сто, да нешто прибележим. Убрзо осетим, да ми је нешто веома непријатно, што се на мах окрене на горе, тако, да за мало не изгубих свест. С почетка не знађах, чиме да објасним то своје необично стање, док у томе приметим, да из чикмежета, крај мене, излази тај тежак мирис. Отворим фијоку и кад тамо — нађем у њој пуно јабука у пола трулих. Приђем брзо прозору да би добио чиста ваздуха, те се, на тај начин, опет освежим. За тим уђе жена Шилерова и рече ми: да та фијока вазда мора бити пуна јабука, које труну, јер Шилер, без тога мириса, не може ни да ради, ни да живи.

Када је писао последњи чин своје трагедије: „Марија Стјуартова“, веле, да су сви у његовој породици морали ићи у црно одевени. А кад је радио „Валенштајна“, нигда не пропушташе прилику, да посматра војничке смотре и вежбања; жена његова морала му на дому певати само ратне песме.

Лесин је такођер своје драмске радове споро израђивао, и то тако, да један његов живописац тврди, да је своју „Мину Барнхелмску“ писао по три реда дневно. Поправљао је и поправљао необично много. А ево шта вели сам за се у својој „Хамбуршкој Драматургији“:

„Нисам ни глумац, ни песник. Истина, много пута указује ми се та част, јер ме сматрају за песника; но то једино с тога, што ме добро не познају. Из неколико драмских покушаја, којима се осмелих, не би требало судити тако много. Није сваки онај живописац, који узме у руке кичицу и боје. Најстарије покушаје своје написао сам у добу, када вољу и лакоћу сма-

трамо тако радо за ђенијалност. Што се, пак, наводи у новијим покушајима „да се може триети“, то сам убеђен, да имам захвалити једино и искључиво критици. Не осећам у себи онај живи извор, који про ради својом снагом, који сам од себе истиче у свежој и чистој струји; ја морам све из себе истеривати помоћу притиска

и цеви. Био бих врло убог, хладан и кратковид, када се не бих, барем у неколико, привикао скромно позајмљивати туђе благо, загревати се туђим сунцем и око своје снажити стаклима вештине“.

Редак пример књижевничке скромности, који би и нама могао да послужи за уред.

ГЛАВНА СКУПШТИНА

„ДРУШТВА ЗА СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ“ 31. АВГУСТА (12. СЕПТЕМБРА) 1896.

Председава: др. Лака Станојевић, начеоник друштвени.

Бележи: Сава Петровић, секретар.

(Свршетак.)

4. Председник позива скупштину, да приступи избору подначеоника друштвеног.

За подначеоника бира се једногласним ускликом по ново на три године дана А. Хаџић, досадашњи подначеоник друштвени.

И избор подначеоника има се поднети на потврду и одобрење високом министарству унутрашњих послова.

5. Председник позива скупштину, да избере секретара друштвеног.

За секретара друштвеног бира се по ново једногласно на три године дана дојакосњи секретар Сава Петровић, са годишњом платом од 300 фор. а. вр.

6. На позив председников — бира се једногласно за благајника на три године дана Данило Манојловић, досадашњи благајник, са годишњом платом од 120 ф. а. вр.

7. Управни одбор под бр. 109./У. О. о. г. подноси извештај о стању фонда српског народног позоришта и преглед рачуна главне благајне позоришне од 1. јануара 1895. до 30. маја 1896.

По том извештају износи фонд српског нар. позоришта 31. маја 1896.

свега 50.537 ф. 96 н.

По одбитку дуга „пенсионом глумачком фонду“ 1.580 ф. 23 н.

активно је стање 48.957 ф. 73 н.

Кад се од тога стања одбије стање фонда при крају године 1894. са 46.287 ф. 14 н.

показује се прираштај од 2.670 ф. 59 н.

Осим тога исказаног активног потраживања има ово друштво још и ове непокретности, и то :

1.) 20 дистр. ланаца земље (по 2200 хвати) у Сенти, као легат пок. Ђене Брановачког и жене му Иде рођ. Вујићеве. (Ово поседује и ужива друштво ово.)

2.) 55 катастр. јутара земље (по 1900 хв.) у Сенти, као легат пок. Јулијане Ковачићке рођ. Смиљанове из Мола. (На ово има право доживотног ужитка муж покојничин Јоца Ковачић, трговац у Мољу.)

3.) Кућу у Араду као легат пок. Гавре Јанковића из Арада. (На ово има право доживотног уживања завештачев нећак Ђорђе Лукић у Араду.)

По рачуну главне благајне позоришне износило је од 1./I. 1895. до 31./V. 1896.:
Примање 16.268 ф. 78 н.
Издавање 15.700 ф. 60 н.
Завршна готовина 31./V.

1896. 568 ф. 18 н.

Управни одбор јавља под бр. 111. и 112./У. О. о. г., да су извештај о стању фонда и рачун главне благајне прегледали изаслани ревизори и супервизори, и да су их нашли у реду.

Узима се на знање.

А по предлогу члана дра Емила Гавриле решава се, да се упути књиговодство, да се рачуни главне благајне прегледније и за нестручњаке јасније склопе и да се упореде издавања са примањима.

Уједно се по предлогу члана Стевана П. Крецула из Земуна упућује управни одбор, да учини нужне кораке у погледу завештане позоришту уложне књижице Косте Аврамовића из Дуна-Фелдвара (види бр. 87/У. О. ех 1891.), пошто је кредитни завод у Земуну, у ком је уложен био завештај Аврамовићев у корист српском нар. позоришту, пре две године пропао.

8. Управни одбор под бр. 110./У. О. о. г. подноси рачун о примању и издавању српске народне позоришне дружине од 25. маја 1895. до 30. маја 1896., састављен од деловође позоришног Паје Степића и књиговође Јована Токалића по рачунима месних позоришних одбора, а вођен по местима, која је позоришна дружина за то време обишла.

По том рачуну износило је:

I. Примање:

1.) У Руми од 25/V. до 5/VI. 1895.	2.949 ф. 73 н.
2.) У Винковци од 5/VI. до 7/VIII. 1895.	1.952 ф. 50 н.
3.) У Вуковару од 7/VIII. до 30/VIII. 1895.	2.098 ф. 05 н.
4.) У Осеку од 30/VIII. до 16/X. 1895.	3.938 ф. 49 н.
5.) У Митровици од 16/X. до 21/XII. 1895.	5.534 ф. 69 н.
6.) У Новом Саду од 21/XII. 1895. до 21/III. 1896.	10.533 ф. 02 н.
7.) У Сомбору од 21/III. до 6/V. 1896.	3.930 ф. 06 н.
8.) У Суботици од 6/V. до 30/V. 1896.	1.826 ф. 10 н.
Свега .	32.762 ф. 64 н.

II. Издавање:

1.) У Руми	3.220 ф. 73 н.
2.) У Винковци	2.401 ф. 29 н.
3.) У Вуковару	1.941 ф. 30 н.
4.) У Осеку	4.026 ф. 72 н.
5.) У Митровици	5.836 ф. 22 н.
6.) У Новом Саду	10.397 ф. 90 н.
7.) У Сомбору	4.010 ф. 66 н.
8.) У Суботици	2.326 ф. 10 н.
Свега .	34.160 ф. 92 н.

Кад се одбије примање од издавања,

показује се мањак у износу од 1.398 фор. 28 н. а. вр.

Сувишка је било: у Вуковару 156 ф. 75 н., и у НСаду 135 фор. 12 н., свега 291 фор. 87 н.

Мањка је било: у Руми 271 фор., у Винковцима 448 фор. 79. н., у Осеку 88 фор. 23 н., у Митровици 301 фор. 53 н., у Сомбору 80 фор. 60 н., и у Суботици 500 фор., свега 1.690 фор. 15 н.

Управни одбор под бр. 111 и 112/У. О. о. г. јавља, да су рачун позоришне дружине прегледали изаслани ревизори и супер-ревизори, и да су их нашли у реду.

9. Рачунски супер-ревизори, изаслани главном скупштини под бр. 5/Г. С. ех 1895., и то: Никола Петровић из Ст. Пазове и Васа Јовановић Чича у Новом Саду под 27. авг. (8. септ.) о. г. јављају, да су како рачуне главне благајне позоришне, које су водили књиговођа Јован Токалић и благајник Данило Манојловић од 1. јануара 1895. до 31. маја 1896., — тако и рачун позоришне дружине од 25. маја 1895. до 30. маја 1896., састављен по рачунима месних позоришних одбора од деловође Паје Степића и књиговође Јована Токалића, — прегледали и пронашли, да су у свему тачни и исправни, те предлажу, да се поменути рачунарима изда опросница за те рачуне.

Узима се на знање и по предлогу ових рачунских надпрегледача издаје се опросница рачунарима: књиговођи Јовану Токалићу и благајнику Данилу Манојловићу за рачун главне благајне од 1. јануара 1895. до 31. маја 1896; а тако исто и рачунарима: деловођи Паји Степићу и књиговођи Јовану Токалићу за рачун позоришне дружине од 25. маја 1895. до 30. маја 1896.

За супер-ревизоре рачуна главне благајне позоришне од 1. јуна 1896. до 31. маја 1897. и рачуна позоришне дружине од 31. маја 1896. до 31. маја 1897. бирају се чланови: Никола Петровић из Ст. Пазове, Васа Јовановић Чича и Петар Дамјановић, а за заменика Ђорђе Т. Мијатовић из Новог Сада, и исти се умољавају, да

о прегледаним рачунима идућој скупштини извештај поднесу.

10. Подначеоник друштвени А. Хаџић, као привремени управитељ српског народног позоришта, чита свој извештај о стању и радњи српске народне позоришне дружине.

(Тај извештај штампан је у 50. броју „Позоришта.“)

Извештај овај узима се одобравајући на знање, а привременом управитељу А. Хаџићу изјављује се захвалност на бесплатном вођењу управе позоришне и исти се умољава, да и даље, до избора сталног управитеља, привремено врши управитељске дужности.

По предлогу члана дра Емила Гавриле решава се, да се позоришни одсек упути, да уведе у позоришну дружину обавезно учење у нотном певању, и да коровођа друштвени мора дневно држати одређене часове, у којима ће целу дружину и поједине чланове обучавати ноталном певању.

Уједно се, по предлогу Мите Топаловића, одлучује, да позоришни одсек нареди, да су сви глумци дужни певати у кору, па и они који на дотичној представи немају улоге, а од те обвезе може поједине личности изузетно ослободити само позоришни одсек по предлогу управитељевог.

11. Председник позива скупштину, да у смислу §. 13. устава друштвеног приступи измени и допуни трећине чланова управнога одбора.

Као најстарији по избору имали би да иступе ови чланови управнога одбора, који су изабрани 1893. године, и то :

I. У позоришном одсеку :

Др. Јован Јовановић-Змај у Београду (заменик : Стеван Милованов); Јован Грчић; др. Милан Савић; и Милан А. Јовановић.

II. У економском одсеку :

Др. Јован Вујић, адвокат у Сомбору (заменик : Гавра Шлавић); Никола Ј. Поповић у Митровици (заменик : Паја Гостовић); пок. Павле Панаотовић у Митровици (заменик : Ђорђе Ф. Недељковић); и Каменко Ј. Јовановић, књијар у Панчеву (заменик : Љубомир Стефановић).

Сви ови чланови, са заменицима заједно, бирају се по ново на три године дана за

чланове управнога одбора, само се на место пок. Павла Панаотовића из Митровице бира Васа Муачевић, председник из Осека, а за заменика му др. Милан Давидовац, адвокат у НСаду.

На место пок. члана дра Љубомира Радивојевића из Каменице бира се на 1 годину дана др. Душан Петровић, адвокат из Суботице, а заменик ће му бити др. Паја Јанковић, адвокат у НСаду.

12. Управни одбор под бр. 115/У. О. о. г. подноси прорачун за српско народно позориште на годину дана, и то од 1. јуна 1896. до 1. јуна 1897. године.

По том прорачуну износи :

A.) За централну управу „друштва за српско народно позориште“ :

I. Приход, и то :

1.) Камате од држ. папира .	186 ф. 38 н.
2.) Кам. од прив. обвезница .	1774 ф. 50 н.
3.) Камате од улога .	412 ф. — н.
4.) Затезне камате .	21 ф. — н.
5.) Камате од чланарине .	50 ф. 40 н.
6.) Претплата од листа „Позоришта“ .	25 ф. — н.
7.) Легат Ђене Брановачког .	500 ф. — н.
8.) Лег. Христофора Шифмана .	200 ф. — н.
9.) Легат Севера Нинчића .	62 ф. 50 н.
10.) Легат Васе Јагазовића .	50 ф. — н.
11.) Прилози панчевачки и новосадски .	2400 ф. — н.
12.) Провизије .	10 ф. — н.
	Свега . 5691 ф. 78 н.

II. Потреба, и то :

1.) Плата чиновницима .	540 ф. — н.
2.) Плата послужитељу .	36 ф. — н.
3.) Дневнице и путни трошк. .	550 ф. — н.
4.) Станарина .	60 ф. — н.
5.) Канцеларија .	80 ф. — н.
6.) Милостиња .	20 ф. — н.
7.) Штампаче листа „Позоришта“ .	100 ф. — н.
8.) Намештај .	— ф. — н.
9.) Тантијеље за поз. дела .	200 ф. — н.
10.) Библиотека .	40 ф. — н.
11.) Поштарина и телеграми .	80 ф. — н.
12.) Разно .	50 ф. — н.
13.) Обнова поз. гардеробе .	500 ф. — н.
14.) Еквивалент .	62 ф. 68 н.

15.) Државни порез	120 ф. — н.
16.) Награде родитељима	300 ф. — н.
17.) Креп глумцима	70 ф. — н.
18.) Репертоар	150 ф. — н.
19.) Пристојбе	30 ф. — н.
20.) Награде за поз. дела	50 ф. — н.
21.) Ванредни издатци	80 ф. — н.

Свега . 3118 ф. 68 н.

Кад се од прихода са	5691 ф. 78 н.
одузме потреба са	3118 ф. 68 н.

преостаје сувишак од . 2573 ф. 10 н.

Б.) За српску народну позоришну дружину:

І. Приход, и то:

1.) Заслуга позоришне дружине	30000 ф. — н.
2.) Припомоћ од централне управе позоришне	2573 ф. 10 н.

Свега . 32573 ф. 10 н.

ІІ. Потреба, и то:

1.) Плате поз. дружини	21500 ф. — н.
2.) Плата управитељу	1500 ф. — н.
3.) Станарина управитељу	120 ф. — н.
4.) Путни трошак	2000 ф. — н.
5.) Огрев	140 ф. — н.
6.) Кирија и грађење позорице	2600 ф. — н.
7.) Музика	1200 ф. — н.
8.) Оправка гардеробе	150 ф. — н.
9.) Намештај и реквизите	80 ф. — н.
10.) Осветљење	800 ф. — н.
11.) Цедуље	920 ф. — н.
12.) Трошкови представа и ситнице	1200 ф. — н.
13.) Библиотека	80 ф. — н.
14.) Добротворне цели	150 ф. — н.
15.) Непредвиђени трошкови	120 ф. — н.

Свега . 32560 ф. — н.

Кад се од прихода са	32573 ф. 10 н.
одузме потреба са	32560 ф. — н.

преостаје сувишак од . 13 ф. 10 н.

Управни одбор напомиње, да је у прорачун нарочито стављено, поред обичних свота, и ово: плата управитељу са 1500 фор.; станарина за управитељску канцеларију са 120 фор.; на обнову гардеробе позоришне 500 фор.; на награде редитељима 300 фор.; — а за субвеницију по-

зоришној дружини из централне благајне одређено је 2573 фор. 10 нов.

Предложени прорачун одобрава се и управни се одбор упућује, да га се у свему придржава.

13. Управи одбор под бр. 115/У. О. о. г. подноси скупштини на одобрење предлог подначеоника друштвеног и управитеља А. Хаџића, који гласи:

Да се позову поједини родољуби у свима већим српским местима, да скупљају у народу од родољубивих и имућних Срба по један новчић на дан, као прилог на одржање српског народног позоришта и оснажење фонда позоришног, да би се тако осигурао опстанак овог народног просветног завода.

Предлог се усваја и поверава се управном одбору, да пронађе најпрактичнији начин, којим би се то остварити могло.

По предлогу члана дра Илије Вучетића упућује се управни одбор, да постави у свима већим местима нашим поверенике, који ће кушити чланове за ово друштво ради умножења фонда позоришног, пошто чланарина спада у фонд позоришни.

Усваја се предлог члана дра Милана А. Ђирића, да се управни одбор непосредно обрати виђенијим и имућнијим нашим родољубима, који још нису чланови, с молбом, да се упишу за чланове овога друштва, пошто има много њих, који ће се таком позиву одазвати.

Уједно се прима и предлог члана Стевана П. Крецула, да управни одбор позове српске трговце, да ови обвежу горње трговце са којима стоје у трговачкој свези, да дају годишње прилоге на српско народно позориште, што ће ови радо чинити, јер сваке године имају одређену своту на добротворне цели, а у Земуну је предлагач то и покушао са добрим успехом за тамошње дилетантско позоришно друштво.

14. Управни одбор одлуком својом од 29. августа (10. септ.) о. г. бр. 116/У. О. јавља, да је Магистрат слоб. кр. вароши Новог Сада, дописом својим од 8./І. о. г. бр. 166/kig. 1896. послао овоме друштву отпис високог кр. угар. министарства унутрашњих послова од 26. XII. 1895. бр.

110065, којим исто даје дозволу за представе позоришне у бачкој, торонталској и темишварској жупанији, која важи до 30./IV. 1896, — с том напоменом од стране магистрата, да се од сад мора учинити локална пријава магистрату за представе позоришне у Новом Саду и да се има и овде месна дозвола изискати. (Види бр. 12./У. О. ex 1896.)

Управни одбор тим поводом предлаже: да скупштина друштвена против захтева овдашњег магистрата: да позориште мора тражити за Нови Сад локалну дозволу за представе, — пошље високом министарству унутрашњих послова образложену представку с молбом, да одбије тај захтев магистратски, пошто је, по уставу друштвеном, Нови Сад стално седиште овога друштва где би позориште имало права увек представе давати, и пошто се то до сада

никад није захтевало од како друштво ово постоји.

Прима се предлог управнога одбора и исти се упућује, да га изврши.

15. Поште није пријављен више ни један предлог у смислу пословног реда, то председник напомиње, да је скупштина свршила свој посао, те позива, да се избере десет чланова, који ће оверити и потписати скупштински записник.

За оверење скупштинског записника бирају се ови чланови: Др. Илија Огњановић, др. Емил Гаврила, др. Милан А. Ђирић, Влада Стратимировић, Душан Јовановић, др. Милан Давидовац, Светозар Савковић, Јован Грчић, Ђура Стојковић, и Милош Николић.

16. Председник захваљује члановима на доласку у скупштину — и затвара седницу скупштинску у 1¹/₄ сахата после подне.

Л И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Српска народна позоришна дружина у Вршцу). Српска народна позоришна дружина завршила је рад свој у Вршцу 8. (20.) децембра о. г. За време бављења свога тамо, од 27. септембра до 9. децембра о. г., давала је 43 представе, 2 представе за децу и ђаке и појала је у цркви о архијерејској служби и на парастосима, који су давани пок. владици вршачком Нектарију, и дру. Ђ. Јовановићу, члану „друштва за српско народно позориште“. За споменуто време научени су и давани су у Вршцу ови нови комади: 1. „Јасмина и Ирена“. Драма у 5 чинова, написао Манојло Ђорђевић—Призренац. — 2. „Бангалоз“. Шалива игра у 2 чина, написао Милан Светозарев Николајевић. — 3. „Крајишница“. Слика из српског народног живота у 3 чина, с певањем и играњем, написао Петар Крстоношић, за позорницу удесио А. Хаџић, музика од Х. Дубека. — 4. „Лепа Галатеја“. Комична митолошка опера у 1 чину, написао Пол Ханрион, музика од Фр. Супе-а. — 5. „Слободарка“. Драма у 5 чинова, с певањем, написао Манојло Ђорђевић—Призренац, за позорницу удесио А. Хаџић. — 6. „Јованчини сватови“.

Шалива опера у једном чину. Написали Каре и Барбије, сложио Виктор Маса, превео Никола Ј. Мариновић.

О бављењу наше позоришне дружине у Вршцу читамо у 146. броју „Браника“ овај допис: „Наша вредна позоришна дружина, приликама приморана да даје овде три представе више него што се у почетку мислило, огледала се и на пољу оперског певања, и могу вам рећи, да је тај оглед сјајно испео. Наравно, да се тај успех може у првој линији приписати нашој земљакињи гђци Султани Цијуквој, оперској певачици, која је из љубави према нашем позоришту примила на себе тај похвални задатак, да у два мањим операма отпева главне партије, и то: „Галатеју“, у митолошкој опери: „Лепа Галатеја“ и „Јованку“ у шаливој опери: „Јованчини сватови“. Прва од тих опера приказана је овде 30. новембра о. г. и наша земљакиња својим вештачким певањем и приказом Галатеје у правом смислу речи очарала је публику, која јој је своје допадање бурним повлађивањем и изазивањем више пута указивала. Достојни јој премци били су од наше позоришне дружине: г. г. Марковић, Добри-

новић и г. Д. Весићева, од којих је свако био на свом месту и што се игре и што се певања тиче. И заиста Марковићевом Пигмалиону, Добриновићевом Мидасу и Ганимеду Д. Весићеве нема замерке, нарочито кад се узме, да су они, као неизучени певачи, ту тешку оперу за кратко време научили, и лепо и прецизно је приказали. Велики део заслуге у томе припада и нашем вештом коровођи г. Е. Пихерту, који је свирачким збором управљао и себи велика труда дао, да то музичко дело буде приказано као што треба. Изврстан приказ „Лепа Галатеје“ даје нам јемства, да ће добро испасти и шаљива опера: „Јованчини сватови“, која се сада учи и у којој ће насловну улогу певати гђца Султана Цијукова. То ће бити уједно и последња представа овде код нас у Вршцу.

Лепо је и похвално је од наше врсне земљакиње гђе Цијукове, што је управо обећала, да ће доћи и у друга наша места, где се буде позориште бавило, да и тамо суделује у споменутим операма, а нарочито у „Проданој невести“, која ће се, ако Бог да, приказати у Панчеву, ако тамошње позоришне прилике то допусте.

Одмах први дан после „Лепа Галатеје“, 1. децембра, имали смо у нашем позоришту лепог драмског уживања. Тога дана, на име, приказала се први пут овде научена и од наше „Матице“ награђена драма: „Слободарка“, од пок. Мањола Ђорђевића—Призренца. Та драма, на жалост и сувише рано преминулог писца, имала је, као што је у нас за позорницу удешена, не обична успеха. Раздрагана публика за цело време представе није попрестала своје допадању давати бурна израза.“

О бављењу наше позоришне дружине у Вршцу читамо у 152. броју „Браника“ још и овај допис: „Наша вредна позоришна дружина, која заслужује сваку похвалу за свој неуморни рад, завршила је низ својих представа овде код нас 20. децембра о. г. и одмах други дан отпутовала је жељезницом у Панчево. Као последња представа била је шаљива опера: „Јованчини сватови“, у којој је суделовала и наша земљакиња гђца Султана Цијукова, оперска певачица, и својом лепом појавом, љупкошћу и умиљатошћу, својим милозвучним гласом, којим уме вешто владати, и својим лепим уметничким певањем изазвала је опште допадање у много-

бројне публике, која није попрестајала за цело време представе изјављивати јој бурно своје допадање. И позоришне снаге наше певачке држањем својим задивиле су слушаоце. Нарочито се истакао г. Добриновић, који је у Јовановј улози и као глумац и као певач био изврстан. Што су „Јованчини сватови“ постигли тако сјајан успех, може се у првом реду захвалити коровођи нашег певачког друштва г. Е. Пихерту, који није жалио ни труда ни времена само да та опера испадне што боље. Евала му! Таква коровођа требао би и нашој дружини, која би, да има таквог учитеља, за кратко време и у певању показала, да уме бити тако исто изврсна као и у глуми.“

(Српска народна позоришна дружина у Панчеву.) О долажењу наше позоришне дружине у Панчево читамо у 154. броју „Браника“ овај допис: „Дође нам, ето, у походе нама увек мио гост: наше народно позориште, да нас у овим суморним данима мало развесели, разоноди, потешти, разблажи. Ми смо се у почетку бојали, да наше позориште у овај мах неће тако сјајно проћи у нас као до сада, и то због тешких и рђавих времена. Ту своју бојазан изјавили смо били и опште уваженом управитељу нашег позоришта г. Т. Хадићу, али он нам одговори, да ништа не страхује и да се поуздано узда, да опште позната, нехвалисава, већ истинита родољубива свест Панчеваца неће допустити, да наше позориште у Панчеву лоше прође. И заиста нам је мило, што је наше страховање на лијо прошло, јер претплата износи сада много више него пре две године. Тада је била претплата на 12 представа 1600 фор. а сада износи преко 1700 фор. Још ако и представе ван претплате буду добро посећене: надати се можемо најлешем резултату.

Прва представа била је други дан њиховог Божића. Први дан није се могло играти због „Духовног концерта“, који у тај дан сваке године приређује наше црквено певачко друштво.

До сад су приказани овде ови комади: „Балканска царица“, „Женски пријатељ“, „Лажни Димитрије“ и „Булинови.“

„Балканска царица“ имала је и код нас сјајног успеха. Тако се допала, да ће се морати на опште захтевање бар још једанпут давати.“

П О З О Р И Ш Т Е.

(Позориште на Цетињу). На Митров-дан била је свечана представа „Књаза Арванита“, драмског дела кнеза црногорског Николе I. у цетињском позоришту, што је недавно удешено у Зетском дому Кнежево дело приказала је добровољачка дружина, која је то вече први пут изишла пред публику. Са позорнице је пре представе изговорио управитељ позоришта, професор П. Поповић, поздрав, који је за ову прилику нарочито певао Радоје Црногорац. Поздрав је попраћен бурним усклицима присутне публике: „Живио Књаз-песник!“ За тим је музика одсвирала црногорску народну химну, коју су сви стојећи саслушали. Представи су присуствовали и кнез Никола и кнежевић Мирко, а осталу публику сачињавали су нарочите званице из свих кругова цетињског становништва.

(Словенско позориште у Љубљани). Првог октобра почела је нова сезона словенских представа у љубљанском позоришту. Сезона је отворена приказивањем нове оригиналне драме у четири чина: „Из освете“, коју је написао проф. Антон Фунтек, позвати словеначки песник и књижевник. У њој се износи једна психолошка проблема, на име, враћање пороку, који је у неколико наслеђен, али који се био притајао све док су постојале прилике, које су имале да створе други, чистији карактер.

Критика износи и осетније недостатке тога новог комада, али је ипак с њим задовољна и одобрава одушевљење, којим је писац поздрављен за време представе.

Садашња нова и укусна зграда позоришна у Љубљани отворена је у јесен 1892. године.

(Препородитељ позоришта). „Његово је начело било: бацај новце кроз прозор, а они ће се вратити натраг скупа с каматама. У раду је био неуморан. Никад му није било доста новитета. Свугде су се држале пробе: на позорници, у фоајеју, у дворани. На пробама није заборављао ни најмање ситнице; све му је било важно. Теже је послове остављао својим редитељима. Ал' је ипак долазио, да надгледа, удешава, поправља, ублажава, премешта. Попуштао није никада. Често је с крпицом бледе свиле, коју би бацао на степеницу, или на столицу, давао декорацијама ненадао полепшање. Разуме се, да ни он није био без погрешака. Највише му је пријао моментани успех. За будућност се није

бринуо. Ако је који глумац био популаран, имао је свако вече да игра; а који није био у вољи публике, тога је с места отпуштао. Одгајати нове таленте и доводити их у вољу слушаоцима: као да му није било познато. И тако је позориште остајало без потмладка . . .“ Тако пише славни глумац Фредерик Фебир у свом најновијем делу о некадашњем управитељу „Théâtre française“ Перину, који је тој позорници дао мајнингешке спољашности.

СИТНИЦЕ.

(Необична узречица.) Неки наш глумац био је сувише учтив човек, само што је имао ту чудну навику, да додаје уза сваку реч своју веома глупу узречицу: „Благодарећи вашој милости!“

Тако је његов разговор испадао често веома смешан.

Кад је дошао управитељу народног позоришта, да га замоли, да га прими у глумачку дружину, управитељ га запита:

— Јесте л' већ дуго глумовали?

— Глумовао сам у различитим путничким позоришним дружинама, благодарећи вашој милости.

— А јесте ли одавно без службе?

— Још сам у служби, благодарећи вашој милости; али сам рад примљен бити за члана вашег позоришта, благодарећи вашој милости.

— Јесте л' ожењени?

— Јесам, благодарећи вашој милости.

— Имате ли деце?

— Имам троје благодарећи вашој милости.

— Шта играте?

— Лоле, бекрије, бангалозе благодарећи вашој милости.

(Искреност.) Осмогодишња девојчица неког нашег глумца прилази глумцу, који је био мало засео у посети, па га запита:

— Кад ћете вашој кући, чика Перо?

— А што питаш, душице?

— Мама вели, да не ћемо ручати докле год ви не одете, а ја сам јако гладна!

(У вагону.) Кондуктер се обраћа неком глумцу, који је стојао у ходнику од вагона:

— Молим за вашу билету!

— Молим, ја не заузимам ни једно седиште! Мени није потребна билета, — одговори глумац.

Издаје управа срп. нар. позоришта